Suomen Yrittäjät ry **LAUSUNTO HE 241/2020 vp**

Verojaostolle

Arvoisa kansanedustaja,

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskeva lakipaketti on parhaillaan eduskunnan valiokuntien käsittelyssä. Kiitämme mahdollisuudesta tulla kuulluksi useissa valiokunnissa.

Oheisesta liitteestä löydät Suomen Yrittäjien pykäläkohtaisia esityksiä lakipaketin muuttamiseksi.

Näkemyksemme mukaan lakiesityskokonaisuus toteutuessaan ei toteuta uudistuksen tavoitteita. Erityisesti kustannusten kasvun taittamiseen ja hoitoon pääsyyn liittyvien tavoitteiden vaikutus on päinvastainen; lakiesitys aiheuttaa kustannusten nousua seuraavien kymmenen vuoden aikana.

Palvelut tulee tuottaa jatkossa siten, että palveluiden yksikköhinnat ovat selkeästi todennettavissa, vain siten voidaan taittaa kustannusten merkittävä nousu ja samalla verrata eri tuotantotapoja. Uudistus aiheuttaa myös sen, että asiakkaiden hoitoonpääsy vaikeutuu, kun yksityisen sektorin mahdollisuudet tuottaa palveluita tarkoituksenmukaisella tavalla vaikeutuu.

Yksityinen sektori on tärkeä julkisen sektorin kumppani nyt, ja sen tulee voida olla sitä tulevaisuudessakin. Lakiesitystä tulee muuttaa siten, että uudistuksen tavoitteet toteutuvat ja yksityisellä sektorilla on oma, tärkeä roolinsa julkisen sektorin kumppanina palveluntuottajana.

Liitteessä pykäläkohtaisia esityksiä lakipaketin muuttamiseksi. Laajemmat, tähän mennessä annetut lausuntomme hallitukselle ja eduskunnan valiokunnille löytyvät osoitteesta Yrittäjien sote | Yrittajat.fi.

Toivottavasti ehditte perehtyä näkemyksiimme alan yrittäjille tärkeässä asiassa.

Terveisin

Anssi Kujala
varatoimitusjohtaja
p. 0400 567 925
anssi.kujala@yrittajat.fi

Tanja Matikainen
kunta- ja elinkeinoasioiden päällikkö
p. 0400 866 648
tanja.matikainen@yrittajat.fi

Suomen Yrittäjien muutosesitykset HE 241/2020 vp (sote):

Suomen Yrittäjät toteaa, että seuraavien muutosesityksien toteuttaminen on välttämätöntä suomalaisten yrittäjien ja yritysten toimintaedellytyksien näkökulmasta. Nämä muutosesitykset mahdollistavat yrityksien pääsyn tuottamaan palveluita julkisen sektorin kumppaneina myös tulevaisuudessa**.**

Mikäli näitä esittämiämme muutoksia ei eduskuntakäsittelyssä tehdä, katsomme olevan parempi, ettei hallituksen esitystä hyväksytä vaan se palautetaan valmisteltavaksi kokonaan uudelleen.

Suomen Yrittäjien ohjelmat ja esimerkiksi lausunnot hallitukselle ja eduskunnan valiokunnille löytyvät osoitteesta Yrittäjien sote | Yrittajat.fi.

Suomen Yrittäjien vaatimukset:

1. **Järjestäminen ja tuottaminen erotetaan velvoittavasti lainsäädännössä.**

   Muutosesitys: Lisätään lakiin hyvinvointialueesta 7.4 § säännös järjestämisen ja tuottamisen erottamisesta:
   Maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvan palvelun tuottamisen erottamisesta säädetään erikseen.

   Muutosesitys: Lisätään järjestämislakiin 8 §:ään uusi momentti järjestämisen ja tuottamisen erottamisesta:
   Maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen.

2. ***Kehitetään ja otetaan käyttöön yhteinen kustannuslaskentamalli. Eduskunnan on sote-lainsäädännön yhteydessä velvoitettava laatimaan tämä toimintamalli.***

3. ***Palvelustrategian (11 §) kirjausten tulee tukea maakunnan työllisyyttä ja elinvoimaa sekä tukea monituottajuutta. Tähän tulee luoda selkeitä kannusteita.***

   Muutosesitys: Lisäys järjestämislain 11 §:n
   Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvin- vointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet sekä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus. Palvelustrategian tulee tukea paikallista elinvoimaa ja monituottajuutta sekä mahdollistaa yksityisen sektorin innovaatioiden kehittymisen.

4. ***Hankintojen perusteluvelvollisuus (16 §) yksityisen palvelutuotannon osalta tulee poistaa kokonaan.*** Hankintalain sääntelyn tulee riittää.

   Muutosesitys: Poistetaan järjestämislain 16 §.:
   ~~*16 . Palvelujen hankintaa koskevan päätöksen perusteleminen*~~
   ~~*Sen lisäksi, mitä hankintalain 123 §:ssä ja hallintolain (434/2003) 45 §:ssä säädetään, hyvin- vointialueen 12 §:ssä tarkoitettujen palvelujen hankkimista koskevassa hankintapäätöksessä on ilmettävä perustelut siitä, että palvelujen hankinnalle on olemassa 12 §:ssä*~~

~~*tarkoitetut edellytykset sekä siitä, kuinka hyvinvointialue kykenee toteuttamaan 8 §:ssä säädetyn järjestämisvastuunsa hankkiessaan palveluja. Lisäksi perusteluista on ilmettävä, miten hyvinvointialue on huolehtinut 15 §:ssä tarkoitetuista velvoitteistaan.*~~

5. **Asiakkaille turvataan oikeus palveluseteliin kaikissa kiireettömissä toimenpiteissä.**

6. **Hyvinvointialueelle asetettu vaatimus riittävistä omista resursseista tulee poistaa (8.2 §)**

7. **Ylikapasiteetin vaatimus tulee poistaa (8.2.§).**

Muutosesitys 8.2 §:ään:
Hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava ~~*palveluksessaan*~~ ***käytössään*** *toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset.* ~~*Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto.*~~ ***Hyvinvointialue voi ostaa toiminnan edellyttämää palvelutuotantoa myös muilta palveluntuottajilta****.*

8. **Hankintoja yksityiseltä palvelutuottajalta ei tule rajoittaa (12.2–3 §).**

Muutosesitys 12.2–3§:iin:
Hyvinvointialue ei saa hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta:
1) palveluja, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä, jollei lailla erikseen toisin säädetä;
2) sosiaalihuoltolain 15 §:ssä tarkoitettua sosiaalityötä eikä 29 §:ssä tarkoitettua sosiaalipäivystystä;
~~*3) terveydenhuoltolain 50 §:ssä tarkoitettuja kiireellisen hoidon ja päivystyksen palveluja lukuun ottamatta mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua perusterveydenhuollon päivä- ja ilta-aikaista kiireellistä vastaanottotoimintaa;*~~ *eikä*
3*) terveydenhuoltolain 40 §:ssä tarkoitettua ensihoitopalvelua lukuun ottamatta mainitun lain 40 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja palveluja.*

Hyvinvointialueen on vastattava palvelutarpeen arvioinnista hankkiessaan palveluja yksityiseltä palveluntuottajalta. Edellä säädetyn estämättä hyvinvointialue voi hankkiessaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluja antaa yksityisen palveluntuottajan tehtäväksi, osana asiakkaille annettavaa hoitoa, asiakkaan lääketieteellisen tai hammaslääketieteellisen hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisujen tekemisen, hoitosuunnitelman laatimisen sekä perusterveydenhuollossa lähetteen laatimisen erikoissairaanhoitoon. ~~*Sama koskee perusterveydenhuollon yhteydessä toteutettavissa olevia ja niihin kiinteästi liittyviä erikoissairaanhoidon palveluja, jotka eivät vaadi erikoissairaanhoidon sairaala- tai poliklinikkaolosuhteita ja joissa asiakkaan hoitovastuu säilyy perusterveydenhuollossa. Lähetteen perusteella tehtävän terveydenhuoltolain 52 §:ssä tarkoitetun ratkaisun asiakkaan ottamisesta sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoitoa toteuttavaan toimintayksikköön sairaanhoitoa varten ja siihen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut sekä sairaalaan otetun asiakkaan erikoissairaanhoidon palvelujen antamiseen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut tekee kuitenkin virkasuhteessa oleva lääkäri tai hammaslääkäri.*~~

9. Yksityisen palveluntuottajan oikeutta organisoida palvelutuotantoaan ei tule rajoittaa.

***10.* Kuoriorganisaatiota koskevat rajaukset ja -kiellot on poistettava (14.2 §).**

Muutosesitys 14.2. §:
*Yksityisellä palveluntuottajalla on oltava hyvinvointialueen hankkimien palvelujen sisältöön ja laajuuteen nähden riittävä osaaminen, ~~palveluksessaan~~ **käytössään** toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä muut riittävät toimintaedellytykset. Yksityisen palveluntuottajan on oltava riittävän vakavarainen, jotta se pystyy huolehtimaan toiminnasta, sen jatkuvuudesta ja lakisääteisten velvollisuuksiensa täyttämisestä. Yksityisen palveluntuottajan on nimettävä toiminnasta vastaava vastuuhenkilö sekä toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä määrä toimintokohtaisia vastuuhenkilöitä. Toiminnasta vastaavan vastuuhenkilön tehtävänä on varmistaa tässä laissa säädettyjen vaatimusten ja 15 §:ssä tarkoitettujen sopimusvelvoitteiden täyttyminen yksityisen palveluntuottajan toiminnassa käytännön tasolla. Toimintokohtaisen vastuuhenkilön tehtävänä on huolehtia vastuualueellaan sopimuksen alaan kuuluvien tehtävien lainmukaisesta hoitamisesta käytännön tasolla.*

Hyvinvointialueelle 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottava yksityinen palveluntuottaja voi hankkia omaa toimintaansa täydentäviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tai omaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöään täydentävää työvoimaa alihankkijalta. Mainittuja palveluja voidaan hankkia alihankkijalta kuitenkin vain, jos siitä on sovittu hyvinvointialueen kanssa 15 §:n 2 momentin mukaisesti~~. Lisäksi edellytyksenä on, että yksityinen palveluntuottaja ilmoittaa hyvinvointialueelle alihankkijat, joita sen on tarkoitus käyttää ja esittää selvityksen siitä, että nämä täyttävät 14 §:ssä säädetyt vaatimukset, ja että hyvinvointialue antaa hyväksyntänsä kyseisten alihankkijoiden käyttämiseen~~.

11. Alihankintaa koskevat rajaukset ja sen ketjuttamista kiellot on poistettava (17 §).

Muutosesitys 17 §:
Hyvinvointialueelle 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottava yksityinen palveluntuottaja voi hankkia omaa toimintaansa täydentäviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tai omaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöään täydentävää työvoimaa alihankkijalta. ~~Mainittuja palveluja voidaan hankkia alihankkijalta kuitenkin vain, jos siitä on sovittu hyvinvointialueen kanssa 15 §:n 2 momentin mukaisesti. Lisäksi edellytyksenä on, että yksityinen palveluntuottaja ilmoittaa hyvinvointialueelle alihankkijat, joita sen on tarkoitus käyttää ja esittää selvityksen siitä, että nämä täyttävät 14 §:ssä säädetyt vaatimukset, ja että hyvinvointialue antaa hyväksyntänsä kyseisten alihankkijoiden käyttämiseen.~~

Lisäksi lain perusteluista on poistettava alihankinnan ketjuttamisen kieltoa koskevat maininnat.

12. Julkisia ja yksityisiä osakeyhtiöitä tulee kohdella yhdenvertaisesti (lakiesitys tulee tältä osin säilyttää)

13. **Palveluntuottajalaki valmistellaan** ja otetaan käyttöön itsenäisenä lakina edellisen vaalikauden valmistelun perusteella.

14. **Neuvolatoimintaa ei tule määritellä julkiseksi hallintotehtäväksi**

15. **Hyvinvointialueen oikeus harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa poistetaan (6.2 §)**

    Muutosesitys Poistetaan Laki hyvinvointialueesta 6.2 §:
    ~~*Hyvinvointialue voi alueellaan tai yhdessä toisen hyvinvointialueen kanssa myös tämän hyvinvointialueen alueella harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, jos se tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Hyvinvointialueen toiminnasta kilpailutilanteessa markkinoilla säädetään 15 luvussa.*~~

Lisätietoja:

Anssi Kujala
Varatoimitusjohtaja
p. 0400 567 925
anssi.kujala@yrittajat.fi

Tanja Matikainen
Kunta- ja elinkeinoasioiden päällikkö
p. 0400 866 648
tanja.matikainen@yrittajat.fi